

LATVIJAS REPUBLIKAS FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Reģ.nr. 90010248231, Smilšu ielā 1-512, Rīgā, LV-1919
tālrunis: (+371) 6708 3650; e-pasts: info@fdp.gov.lv; mājaslapa: http://fdp.gov.lv

RĪGA

17.06.2020. Nr. 1-08/278

uz _____ Nr. _____

Baibai Bānei
Finanšu ministrijas
Valsts sekretārei
e-pasts: pasts@fm.gov.lv

Intai Vasaraudzei
Tautsaimniecības analīzes
departamenta direktorei

Par makroekonomisko rādītāju prognožu apstiprināšanu

Labdien !. cien. B. Bānes k-dze,
Labdien !. cien. I. Vasaraudzes k-dze!

Atbilstoši Fiskālās disciplīnas likuma (turpmāk – FDL) 20. pantam Finanšu ministrija (turpmāk – FM) sagatavo makroekonomiskās vidēja termiņa prognozes, tai skaitā iekšzemes kopprodukta (turpmāk – IKP) pieauguma tempa prognozes, iekšzemes kopprodukta deflatora prognozes un potenciālā iekšzemes kopprodukta pieauguma tempa prognozes. Atbilstoši FDL 28. panta 2. daļai, Fiskālās disciplīnas padomei (turpmāk – Padome) jāveic neatkarīgs FM potenciālā IKP un nominālā IKP aprēķina novērtējums.

Saskaņā ar *Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 473/2013 (2013. gada 21. maijs) par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai eirozonas dalībvalstīs* 4. panta ceturtajā daļā noteikto, gadskārtējā valsts budžeta un vidēja termiņa budžeta ietvara (turpmāk – VTBI) projekti ir balstīti uz neatkarīgām makroekonomiskām prognozēm, kuras sagatavo vai apstiprina neatkarīgas struktūras.

Saskaņā ar Vienošanos par sadarbību (turpmāk – VPS), kas parakstīta 2016. gada 8. februārī, Padome kā neatkarīga institūcija apstiprina FM makroekonomikas prognozes divas reizes gadā – Stabilitātes programmas izstrādes laikā un gadskārtējā valsts budžeta un VTBI izstrādes laikā.

Makroekonomiskās prognozes VTBI 2021.-2023. gadam Padomei sākotnējā variantā tika iesniegtas 2020. gada 12. jūnijā. Padomes sēdē 2020. gada 15. jūnijā FM informēja par pieņēmumiem un pamatojumiem, kas ņemti vērā izstrādājot prognozes.

Padomes diskusijā par makroekonomiskām prognozēm tika atzīmēti vērā ņemami riski un izteiktas rekomendācijas turpmākam darbam.

Padome apstiprina makroekonomiskās prognozes, lai atbalstītu VTBI 2021/23 izstrādi, vienlaikus vēršot uzmanību uz pastāvošiem ilgtermiņa nestabilitātes riskiem.

Padome apzinās, ka potenciālā IKP un izlaides starpības aprēķini esošajos ļoti nepastāvīgos apstākļos ir izaicinoši. Padome atzinīgi vērtē konservatīvus pieņēmumus par potenciālā IKP līmeni. Analizējot izlaides starpības straujo pieaugumu 2021. gadā, kā arī tās pieaugumu 2022. un 2023. gadā, redzam, ka FM atspoguļo V formas atkopšanās scenāriju un pieņēmumu, ka neviens potenciāls būtisks risks nerealizēsies. Padome uzsver, ka scenārijs, kas paredz ilgstošu negatīvu izlaides starpību, ir diezgan riskants, jo tādējādi varētu tikt radītas nepamatotas cerības par pieejamo fiskālo telpu turpmākajos gados. Padome ņem vērā, ka aprēķinot fiskālos nosacījumus bilances mērķi tiek papildu testēti arī pret Stabilitātes un izaugsmes pakta bilances nosacījuma scenāriju, kā arī pret izdevumu pieauguma nosacījumu, kurā maksimāli pieļaujama izdevumu apjoms ir atkarīgs no 10 gadu vidējā potenciālā IKP pieauguma, tomēr tas neizslēdz riskus, kas saistīti ar ilgstošu negatīvu izlaižu starpību ietekmi.

Padome uzskata, ka fiskālajiem stimulēšanas pasākumu apmēram ir jābūt adekvātam un samērīgam ar reāli pastāvošo Covid-19 radīto zaudējumu apjomu. Ņemot vērā, ka turpmākos gados prognozētais reālās produktivitātes pieaugums ir svārstīgs, salīdzinot ar SP (CoV) 2020/23, un nepietiekošs, lai nodrošinātu strauju ekonomisko izaugsmi, trūkst ekonomikas sildīšanai veikto ieguldījumu pamatojuma. Ja netiks veicināts produktivitātes pieaugums, kas veicinās tautsaimniecības izaugsmi, nākotnē, pēc dāsnas ekonomikas stimulēšanas varētu būt nepieciešama nepopulāra izdevumu ierobežošanas politika. Padome uzskata, ka izlaižu starpības ilgstoša uzturēšana negatīvo vērtību diapazonā nav attaisnota un veicinās fiskālās stimulēšanas pasākumus pārmērīgi ilgā laikā.

Padome atzinīgi vērtē valdības atbalsta pasākumus īstermiņā, bet mudina ievērot piesardzību attiecībā uz deficīta un parāda pārmērīgo pieaugumu 2021. gadā un turpmāk.

Padome norāda uz nekonsekvenci, atstājot valsts parāda prognozi nemainīgu kopš Stabilitātes programmas 2020-2023 izstrādes, vienlaikus atjaunojot makroekonomisko rādītāju ietvaru VTBI 2020/23. izstrādei.

Rekomendācijas:

- 1) Izstrādāt scenāriju valsts parāda īpatsvara pret IKP iespējami ātrai samazināšanai un pakāpeniskai atgriešanai pirms Covid-19 līmenī.
- 2) Ņemot vērā strauji mainīgo situāciju pasaulē un Latvijā, būtu lietderīgi veikt operatīvu makroekonomikas prognožu pārskatīšanu š.g. rudenī.
- 3) Stabilizējoties ekonomikas atkopšanās procesiem, veikt potenciālā IKP un izlaides starpības pārskatīšanu tuvinot tos pirms Covid-19 līmenim.

Rādītājs	2020	2021	2022	2023
Reālā IKP izaugsme	-7.0	5.1	3.1	3.1
Nominālā IKP izaugsme	-7.4	6.5	5.3	5.2
Inflācija	0.2	1.2	2.0	2.0
IKP deflators	-0.5	1.3	2.0	2.0
Potenciālā IKP izaugsme	2.4	2.5	2.5	2.4
Izlaižu starpība	-7.9	-5.6	-5.0	-4.4

1.tabula. Padomes apstiprinātie makroekonomiskie rādītāji.

2020. gada 15. jūnijā Padome ar balsojumu apstiprināja makroekonomiskās prognozes, lai atbalstītu VTBI turpmāku izstrādi 2021.-2023. gadam.

Padome izsaka pateicību par raito sadarbību un datu apmaiņu ar FM kolēģiem.

Viedokļa teksts pieejams pielikumā.

Ar cieņu

Fiskālās disciplīnas
padomes priekšsēdētāja

I. Šteinbuka